

ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

**Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції,
присвяченої 25-річчю Медичного інституту
Сумського державного університету**

(Суми, 17–19 жовтня 2017 року)

За загальною редакцією О. О. Єжової

тісніше співпрацювати та залучати до своєї діяльності широкі верстви населення. Досвід громадсько-активних шкіл, орієнтованих на партнерські стосунки між закладом та всіма ресурсами, які існують у громаді, свідчить, що залучення підлітків уразливих категорій до системи позитивних суспільних взаємин поліпшує характер їхньої поведінки, знижує рівень агресивності та загалом позитивно впливає на всю систему вчинків у школі й поза нею.

Література

1. Єжова О. О. Здоровий спосіб життя: навчально-методичний посібник / Оржеховська В. М., Єжова О. О. // Суми: Вид-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2010.– 188 с.

УДК 613

АБОРТ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА РЕПРОДУКТИВНЕ ЗДОРОВ'Я ЖІНКИ

Марина Пахуча

Харківський національний педагогічний університет імені

Г.С.Сковороди, Харків, Україна

marinka.markus@gmail.com

W artykule zostały omówione zagadnienia wpływu aborcji na reprodukcyjne zdrowie kobiety oraz jej wczesne i późne powikłania. Omówiony problem pierwszej aborcji. Niniejszy artykuł jest adoptowany do przekazania płci żeńskiej o pogorszeniu reprodukcyjnego zdrowia na skutek sztucznego przerywania ciąży.

Słowa kluczowe: aborcji, reprodukcyjne zdrowie.

Населення України живе сьогодні в умовах глибокого порушення механізму самовідтворення, погіршення не лише кількісних, а й якісних характеристик здоров'я. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), Україна посідає одне з останніх місць серед країн Європи за показником природного приросту населення. Така ситуація зумовлена незадовільним станом репродуктивного здоров'я населення та частковою відсутністю репродуктивної мотивації особи (системи дій, відносин та психічного стану, що спонукає її до потреби мати дітей). Ці фактори значною мірою залежать від економічних чинників та соціально-психологічного стану населення. Крім того, суттєвий вплив на реалізацію дітородної функції має стан інтимного здоров'я жінок.

Репродуктивне здоров'я – це стан цілковитого фізичного, розумового і соціального добробуту, а не просто відсутність фізичних вад або недуг у всіх питаннях щодо репродуктивної системи, її функцій і процесів. Репродуктивне здоров'я залежить від дотримання здорового способу, профілактичної освіти, морально-духовних цінностей особистості, інформаційної політики в ЗМІ.

Слід розуміти, що РЗ - стан повного фізичного, розумового і соціального благополуччя, що характеризує здатність людей до зачаття і народження дітей, можливість сексуальних відносин без загрози захворювань, що передаються статевим шляхом, гарантію безпеки вагітності, пологів, виживання і здоров'я дитини, благополуччя матері, можливість планування наступних вагітностей, в тому числі і попередження небажаної вагітності

Основи репродуктивного здоров'я жінки закладаються ще в ранньому віці, та залежать від генетичних особливостей, наявності патології різних органів і систем організму, дії факторів зовнішнього середовища тощо. Ранній початок статевого життя, захворювання, що передаються статевим шляхом (ЗПСШ), в тому числі ВІЛ, незапланована вагітність та аборти є основними проблемами репродуктивної сфери. Стан репродуктивного здоров'я багато в чому визначається способом життя людини, відповідальним ставленням до власного здоров'я, а також рівнем інформованості з питань репродуктивного здоров'я, можливостей його збереження та реалізації репродуктивних прав.

Турбота про збереження репродуктивного здоров'я також включає в себе і сексуальне здоров'я, метою якого є поліпшення життя та міжособистісних відносин, а не тільки консультації та лікування, пов'язані з репродукцією і інфекціями, що передаються статевим шляхом.

На сьогоднішній день аборт – це один із найбільш значних чинників розладу репродуктивного здоров'я жінки, що призводить до виникнення безпліддя, невиношування вагітності, запальних захворювань статевих органів, порушень менструального циклу. Штучне переривання вагітності і пов'язані з ним ускладнення призводять майже до кожної десятої материнської смертності. Статистика свідчить, що 1 млн подружніх пар в Україні є безплідними. Із них 870 тис. – через безпліддя жінки, причиною якого у 80% випадків є аборт. Прямі репродуктивні втрати від невиношування вагітності щороку становлять 36-40 тис. Ненароджених дітей. Постабортні ускладнення реєструються в 40-70%, що негативно впливає на репродуктивне здоров'я жінок. Аборти мають нищівні наслідки для духовного та психологічного здоров'я: постабортний синдром матерів, їхніх чоловіків та членів сімей, медиків, руйнування сімейних відносин, криза моральних і гуманних цінностей у суспільстві.

З давніх часів і до цього дня питання про можливість переривання вагітності залишається предметом дискусій. Гострота в обговоренні проблеми абортів зберігається, незважаючи на те що вона стара, як світ. Перша позиція відображена в клятві Гіппократа: «Я не дам жодній жінці абортівного песарія». Так у V столітті до нашої ери Гіппократ висловлює свою думку про етичну неприпустимість участі лікаря у виконанні абортів. Ця позиція тим більше важлива, що вона прямо протилежна поглядам великих моралістів і законодавців Стародавньої Греції, які відображені в працях Аристотеля. Він

писав у своєму трактаті «Політика»: «Якщо у подружньої пари має народитися дитина понад зазначеної кількості, то необхідно зробити аборт раніше, ніж у зародка з'явиться життя».

Дані сучасної ембріології свідчать про те, що життя людини починається з моменту зачаття, тобто з моменту злиття статевих клітин батька та матері. Отже, штучне переривання вагітності на будь-якому етапі є перериванням життя людської особи.

Сьогодні значно поширена практика штучного переривання вагітності (аборти, вакуум-регуляція менструального циклу). Простота і висока доступність штучного аборту стала наслідком неймовірної кількості ускладнень, що змусило задуматися над новими проблемами, які стоять перед суспільством і лікарями.

Погляд на репродуктивне здоров'я як одну з основ здоров'я в цілому й головну детермінанту розвитку людини одержує все більше визнання у світі. Серед складових елементів репродуктивного здоров'я контрацепція – попередження небажаної вагітності – має можливість істотно поліпшити стан здоров'я і статус жінок. Вона дозволяє жінці самій визначати кількість народження дітей, дає можливість контролювати свою фертильність, управляючи репродуктивною стороною свого життя, що дає підставу для почуття впевненості в собі й поваги в суспільстві. Планування родини не тільки рятує життя, а й поліпшує його якість, попереджаючи неплановану вагітність і дозволяючи жінці планувати настання вагітності в терміни, зручні для жінки та безпечні для її перебігу.

Науково визнано, що штучне переривання непланованої вагітності є важливою складовою проблем як формування, так і збереження репродуктивного здоров'я. Аборт вважається одним із чинників розладу здоров'я жінок за своїм шкідливим впливом втручання у природній процес змін в організмі жінки під час вагітності, можливістю післяабортних ускладнень.

Стан здоров'я жінки, у тому числі репродуктивного, формується до народження, у перші роки життя, а в подальшому лише зберігається і змінюється. Протягом життя потреби жінки в медичній допомозі змінюються. Тому національна система охорони здоров'я жіночого населення побудована з урахуванням концепції «життєвого циклу». Зміст її полягає в тому, що дбати про здоров'я майбутньої жінки потрібно на всіх етапах її життя починаючи від народження. Цей період включає захист ще не народжених дівчаток від перинатального відбору за ознаками статі, захист дівчат від сексуального насилля, вагітностей, абортів, інфекцій, що передаються статевим шляхом (ІПСШ), забезпечення можливостей формування і збереження фізичного, психічного здоров'я.

Суттєвий вплив на стан репродуктивного здоров'я майбутньої жінки мають аборти у неповнолітніх, що викликає окрему заклопотаність акушерів-гінекологів та суспільства в цілому.

Аборт наносить непоправну шкоду здоров'ю жінки і репродуктивному здоров'ю обох членів подружжя. Вимушене втручання в гормональний стан жінки у разі переривання вагітності є надзвичайним стресом для гормональної та нервової системи організму й може стати причиною невиношування вагітності (самовільних викиднів та передчасних пологів), а також безпліддя, особливо, якщо переривається перша вагітність. Запальні ускладнення, які можуть виникнути відразу після абортів або мати прихований хронічний перебіг, часто можуть спричинити доброякісні і злоякісні пухлини репродуктивних органів у майбутньому. Хірургічне втручання під час абортів супроводжується травмою тканин шийки та тіла матки, якої можливо запобігти, якщо попередити аборт і народити дитину або використовувати методи профілактики виникнення небажаної вагітності. На жаль, після абортів можуть виникати віддалені у часі ускладнення, перебіг яких тривалий і несподіваний, з серйозними наслідками, лікування яких може бути довготривалим, недостатньо ефективним та дорогим. Навіть короточасні ускладнення після абортів негативно впливають на сексуальні відносини, а такі ускладнення, як невиношування та безплідність, стають причиною соціального напруження у сім'ї та розлучень.

Одним з інтегральних показників стану репродуктивного здоров'я є безпліддя.

Встановлено, що після штучного абортів відмічається значна кількість ранніх ускладнень – ендометрити, кровотечі з повторними вишкрібаннями стінок порожнини матки. Пізні ускладнення штучного абортів проявлялись у вигляді порушення менструального циклу. Частота ускладнень після абортів ще більш висока: кожен шостий аборт призводить до ускладнень, кожен 20-й закінчується госпіталізацією з приводу різних ускладнень. Найчастіше один аборт зустрічався у жінок віком 20-34 роки, а два і більше – у віці 35 років і старших.

Для жіночого організму аборт – це біологічний шок. В результаті викликаних абортів запальних процесів шийки матки, яєчників, маткових труб може розвинути безпліддя. Найчастіше воно виникає внаслідок непрохідності маткових труб та злипання їх слизової під впливом запальних процесів, але може виникнути і при сильному пошкодженні інструментом самої матки. Найбільш часто безпліддя є наслідком абортів, які проводяться при першій вагітності. Одним із серйозних наслідків переривання вагітності є підвищення ризику онкологічних захворювань.